

Huovispatsaalla 7.5.24
Matti-Jussi Pollari

Hyvät Veikko Huovisen ystävät,

Kauniissa Hirvensaaren puistossa saamme kokoontua iloitsemaan toukokuun seitsemännestä. Veikko Huovisen syntymästä on kulunut 97 vuotta. Kirjailijamme syntymää on syytä muistaa riemulla, ja hyvän ympäristön sille tarjoaa tämä Nina Ternon puhutteleva veistos.

Veikko Huovisen tuottava kirjoittajaura kesti tavattoman kauan: ensiteos Hirri ilmestyi 1950 ja kirjoja saimme vielä 2000-luvun puolellakin. Nuoren Huovisen novellit raivasivat tien menestykselliselle ensiromaanille ja sillä lailla luotiin humoristikirjailijan vankka asema ja tunnettuus.

Havukka-ahon ajattelijan menestys oli huikea ja muidenkin kirjojen painosmäärät olivat suuria. Rakentui lukijakunta, joka nautti omaperäisistä ajatuksista, sujuvasta suomen kielestä ja rohkeudesta sanoa. Lukijat nauttivat myös huumorista, joka Huovisen tuotannossa näkyy monella eri tavalla, kuten vaikkapa eriskummallisina henkilöhahmoina, yllättävinä tapahtumina, ennakoimattomina ajatusyhteyksinä ja sanallisena hauskuutena. Eikä kirjailija koskaan kiistänytään humoristi-osaamistaan.

Ei hän kuitenkaan tyytynyt siihen, vaikka humoristina menestyikin, vaan halusi teoksiinsa muutakin. Hän uskalsi kirjoittaa Siintävien vuorien ujoa romantiikkaa, Rauhanpiipun armotonta inhorealismia ja sodanvastaisuutta, Talvituristin epäinhimillisen julmaa lopullisuutta, Lemmikkieläimen yhteiskunnallista pohdintaa ja Puukansan tarinan ajatonta biologista viisautta. Jossain määrin tämä kaikki on kuitenkin jäänyt humoristi-Huovisen varjoon.

Ehdotan, että meidän lukijoiden tulisikin muistuttaa sekä itseämme että myös muita Veikko Huovista vähemmän tuntevia siitä, että Sotkamon suuri kirjailija on monipuolinen tekijä, ammattilainen ja luova mestari, jolla on edelleen paljon sanottavaa. Huomionarvoista on, että oman havaintoni perusteella Huovis-kirjat kestävät erinomaisesti useita lukemisia. Kaikkeaa huomion ja ajattelemisen arvoista ei vain millään ole voinutkaan huomata ensimmäisellä lukukerralla. Puhumattakaan huumorista: makeimpia ilmauksia ja ajatusten kiemuroita on herkullista tuumiskella uudelleenkin, antaa niitten vaikuttaa ja ilahduttaa - elinvoimaamme vahvistavina uusintarokotuksina.

Monet meistä ovatkin näitä uusintalukukierroksia tehneet ja sekä jutut että juonet muistetaan. Samalla kannattaa pitää mielessä, että vanhojen mestareiden rinnalle on kasvamassa koko ajan uusiakin kirjailijoita, jotka saavat oman hirrinsä julkaistuksi ja joilla on sanottavaa, jonka sanovat hauskasti tai synkemästi, oman tyyliensä mukaan. Ehkäpä siitä joukosta puolen vuosisadan kuluttua voidaan poimia uusia patsaitten, puheitten ja muistamisen arvoisia kirjailijoita. Tutkitaanpa sitäkin jatkuvasti.

Tänään on kulunut 150 vuotta Ilmari Kiannon syntymästä. Veikko Huovinen on kertonut, että nuoren kirjailijan ensimmäinen tapaaminen Kiannon kanssa oli sisältänyt juuri tarpeellista tukea uransa alussa olevalle tekijälle. ”Hae poika apurahoja, hae!” oli Kianto sanonut.

Hyvää Veikko Huovisen syntymäpäivää!

